

Índex temàtic per a l'anàlisi i debat del desenvolupament local

A propòsit del Taller - seminari sobre models de desenvolupament sostenible i de qualitat dels territoris rurals (Lluçanès, 8-10 juny 2006, Consorci del Lluçanès).

Ignasi Aldomà Buixadé

Olost, juny 2006

Els objectius del desenvolupament. Què volem ser quan serem grans?.

Objectius generalment no explicitats, ni debatuts. Potser serien un aspecte final a resoldre (després que el grup tingui un major coneixement de la zona i la seva problemàtica), just abans de recapitular i ordenar les propostes.

- La població es troba a la baixa i això no és bo per al dinamisme social i el manteniment dels serveis?. Som massa pocs habitants i hauríem de ser més?. Ens estem envellint i ens hauríem de rejuvenir, ser més dinàmics?....
- Les rendes de la població són massa baixes i haurien de millorar?. Els joves tenen oportunitat de trobar una feina interessant?. Es depèn massa d'activitats que generen un valor afegit molt reduït o que acaba captant-se des de l'exterior del territori?. Es depèn massa d'un sector (presumiblement l'agrari), abocat a l'estagnació econòmica i la pèrdua d'actius?. Es depèn massa d'una sola activitat i això pot representar un problema cara al futur?....
- Les necessitats bàsiques de la població es troben ben ateses?. Ens preocupa especialment mantenir determinats aspectes de la qualitat de vida?. Caldria millorar les dotacions de serveis existents?. Caldria resoldre una determinada problemàtica d'aïllament o aquesta té alguns elements positius?....
- Hi ha diferències socials massa flagrants?. La immigració representa un problema social creixent?. Hi ha uns dèficits importants de participació social i de democràcia institucional?....
- Podem establir una prioritat determinada en els objectius de millora de la qualitat de vida, benestar, dinamisme social i demogràfic,.....?

Les referències geopolítiques. Allò que difícilment canvia o canvia molt lentament.

Els condicionants derivats de la ubicació en relació a les grans coordenades territorials.

- **La situació de la zona en relació a l'estructura urbana.** Allunyament o proximitat dels centres d'activitat i de poder (àrea metropolitana, ciutats mitjanes). Tipus de fluxes i relacions que s'estableixen en relació a l'àmbit regional o

comarcal: mobilitat per treball, segona residència, desplaçaments per serveis, relacions familiars,...

- **La situació en relació als eixos de comunicació.** Posició central o marginal en relació als grans eixos de comunicació. Disponibilitat de transport públic. Possibilitats o no de millora dels eixos i comunicacions.

Els recursos i valors patrimonials. Amb quins materials podem treballar?.

Qualsevol territori té una gran varietat de recursos que poden servir de base a una activitat econòmica o que, senzillament, constitueixen un element d'atracció i plaer. Alguns recursos s'exploten i/o es coneixen i molts altres no, mentre alguns poden ser creats de nou. Determinats recursos o patrimonis (o una combinació determinada d'aquests) poden ser singulars o molt característics del territori i altres poden ser més generals. També es pot parlar d'elements que constitueixen una aportació positiva i d'altres que són negatius (per ells mateixos o perquè acostumen a limitar el potencial d'aprofitament de determinats recursos).

Quins recursos existeixen i com els avaluem?:

- **Medi ambient i valors naturals.** Recursos minerals, recursos energètics, condicions agroclimàtiques, disponibilitat d'aigües superficials i subàlvies, medis aquàtics, diversitat i singularitat dels ecosistemes, elements destacats de la flora i la fauna, singularitat del paisatge.
- **Patrimoni construït o material.** Patrimoni instruït rural remarcable, conjunts històrics, obres arquitectòniques remarcables, museus, ecomuseus, elements materials de gran valor,...
- **Patrimoni cultural immaterial.** Tradicions culinàries, literàries i musicals. Festes populars, aplecs, fires, santuaris, festivals,...
- **Aportacions culturals noves.** Centres de reunions i congressos, equipaments esportius singulars, instal·lacions lúdiques, parcs temàtics, parcs naturals,...

Formes d'aprofitament dels recursos. Com ens guanyem la vida?.

Existeixen diferents maneres de guanyar-se la vida, més o menys vinculades als recursos del territori i amb un nivell més o menys complex de tecnologia i organització. La reflexió ha de fer incidència en les activitats de base, que aguanten l'estructura econòmica i social del territori, per bé que tampoc s'ha d'oblidar del tot l'activitat vinculada als serveis més de tipus urbà (o vinculats amb la densitat urbana).

- **L'activitat agrària i l'agroindústria** (l'activitat agrària incomprendible sense la transformació i comercialització). Existeixen possibilitats de conreus de major valor afegit?. Hi ha espècies o varietats històriques que s'han abandonat?. Les matèries primeres agràries són prou transformades a l'àrea?, existeix una comercialització correcta?. Hi ha majors possibilitats per l'artesania alimentària?. Els pagesos estan prou equipats, organitzats?, estan al dia de les novetats?....

- **La indústria i la manufactura.** Debilitats i fortaleces del teixit industrial local; qualificació de la mà d'obra, grandària de les empreses, nivell de tecnificació, valor afegit de l'activitat,... Existència de manufactures abandonades que podrien ser objecte de recuperació. Possibilitats de les activitats artesanals relacionades amb la manufactura. Condicions per a la captació d'implantacions industrials de l'exterior.
- **El turisme.** Tipus d'activitats i empreses relacionades amb l'allotjament turístic; tipologia dels establiments, categoria, formes de comercialització. Els establiments de restauració; diversitat, categoria, aprofitament de referents autòctons,... Empreses relacionades amb l'activitat turística; presència, potencial de creixement, aprofitament dels recursos locals,...
- **Els serveis i les condicions per al desenvolupament econòmic.** Presència o proximitat de les empreses de serveis a les empreses. Suport públic a l'activitat. Nivell de formació de la població i adaptació de l'oferta formativa local. Presència i accessibilitat al sòl industrial. Accessibilitat física en general. Prestacions en matèria de telecomunicacions. Grau d'equipament comercial. Facilitats d'accés a l'habitatge,....

La identitat i la imatge del territori. Com ens autoafirmem i venem?.

En principi, no és indispensable sortir amb grans banderes per a viure millor. La identificació o autoidentificació territori sembla, però, una premissa indispensable per a l'actuació institucional. També pot ser un element impulsor del desenvolupament econòmic i la millora de les condicions de vida.

- **Coherència geogràfico-institucional i identitat.** Els límits del territori estan prou clars?, tenen una base física o humana prou singular?. Existeix una estructura territorial urbana jerarquitzada i més o menys autònoma?. Existeixen elements institucionals suficients de cohesió?. La societat s'hi troba identificada?,....
- **Els elements de la identitat territorial.** Quins són els recursos i manifestacions més destacats?. Tenen prou relleu i singularitat en l'àmbit del país?. Existeixen recursos locals abandonats o poc coneguts, o hi hauria possibilitat de noves manifestacions que donessin relleu al territori?.
- **La vocació econòmica de l'àrea en el context regional i global.** Quins projectes arriben de l'exterior al territori (privats, públics, industrials, turístics, agrícoles,..)?. Quins projectes té el territori que tinguin una projecció exterior?. Contradiccions, potencials,... Proposta d'opcions preferents.
- **La imatge turística.** Quins elements caracteritzen la imatge turística que es dona des de la comarca cap a l'exterior (prospectes, missatges, productes venuts,...)?. Aquesta imatge recull els recursos o elements existents en el territori o hauria d'adaptar-s'hi millor?. Coincideix amb la imatge que es té des de l'exterior de l'àrea?. Coincideix la imatge que promocionen les institucions públiques amb la que promocionen els particulars?,...